

Аннотація

Кандидат архітектури, доцент, Рочняк Юрий Альфредович, Национальный университет «Львовская политехника», Львов.

Архитектурные прототипы пассажирских сооружений железных дорог.

Исследуются истоки и влияние отдельных гражданских, технических, жилых строений и их элементов на формирование архитектуры железнодорожных пассажирских сооружений. Определяется приемственность и связность процесса архитектурного формообразования.

Ключевые слова: архитектурный прототип, вокзал, пассажирское сооружение, железная дорога.

Abstract

Rotchniak Youri, PhD, dozent National University "Lvivska Polytechnika", Lviv.

Architectural prototypes of passengers' structures at railway-stations.

The origins and the impact of particular public, service and residential buildings, as well as their elements, on formation of the architecture of railway passengers' structures are researched in the article. The passing-down and the continuity of the process of architectural form-creation are revealed.

Key words: architectural prototype, railway-station, passengers' structure, railway.

УДК 725.83

Обрізків А. В.

аспірант кафедри архітектурного проектування цивільних будівель і споруд

Київського національного університету будівництва та архітектури

obrana2201@gmail.com

orcid.org/0000-0002-9440-8300

**ПОЛІФУНКЦІОНАЛЬНІ ГРОМАДСЬКІ БУДІВЛІ ЦЕНТРІВ
ОБ'ЄДНАНИХ ТЕРИТОРІАЛЬНИХ ГРОМАД**

Анотація: малі міста є одними з найчисельніших в Україні і в них проживає майже половина населення. Після прийняття Закону «Про України "Про внесення змін до Конституції України (щодо децентралізації влади)" та «Про добровільне об'єднання територіальних громад» містам і селам, що відіграють роль центрів ОТГ надається особлива роль у самоврядуванні. Відповідно до цього статусу планується створення громадських центрів, що супроводжували б діяльність новостворених ОТГ та забезпечували б усі необхідні функції для обслуговування населення.

Ключові слова: об'єднані територіальні громади, громадські центри, функції, малі міста, села.

З розвитком суспільства, промисловості, зростає чисельність міст України. Одними з найперспективніших у розвитку є малі міста. Всі вони утворились внаслідок певних процесів. Міста, що були засновані внаслідок історичних подій, часто включають в себе оборонні фортеці, старі вулиці та площі, мають своєрідну планувальну організацію та історично-архітектурну спадщину. У деяких випадках міста утворювались за принципом наближення до водних об'єктів: річок, морів, озер та ін., що раніше виконували транспортну функцію. За часів СРСР побудовано багато промислових об'єктів, внаслідок чого були утворені поселення, що з часом перетворились на повноправні міста. Існує безліч причин утворення населеного пункту, але найпоширенішими є *промислові та історично складені*, оскільки навіть на прибутих до водоймищ територіях часто утворювались промислові райони.

Малі міста є найчисленнішою за кількісним складом групою міст, значна частина їх - це адміністративні центри районів. З малими містами пов'язане життя майже 22 млн. міських та сільських жителів. Малі міста та створення виробничих і містобудівних комплексів є основою прогресу, гарантом стабільності держави і суспільства. На території окремих регіонів налічується близько 75 малих міст або 17- 21% загальної кількості. Найбільша кількість малих міст розташована у Львівській області - 39, Донецькій - 35, Луганській - 26, Київській - 19, Тернопільській та Вінницькій - по 17 малих міст.

Нещодавно прийнятий Закон України "Про внесення змін до Конституції України (щодо децентралізації влади)" №2217а та «Про добровільне об'єднання територіальних громад» №676-VIII від 04.09.2015, що вносять суттєві корективи до загальної структури та організації українського суспільства, зокрема, її містобудівної складової. Згідно з цим законом особливе значення надається ролі громади як одиниці адміністративно-територіального поділу України. Метою політики у сфері децентралізації - є відхід від централізованої моделі управління державою, забезпечення спроможності місцевого самоврядування та побудова ефективної системи територіальної організації влади в Україні, реалізація у повній мірі положень Європейської хартії місцевого самоврядування, принципів: *субсидіарності, повсюдності і фінансової самодостатності* місцевого самоврядування. Змінюються окремі положення Конституції України щодо адміністративно-територіального устрою. Зокрема, закріплено, що територія України поділена на громади. Громада є первинною одиницею у системі адміністративно-територіального устрою України.

Основною метою є спроможність територіальної громади за рахунок власних ресурсів здійснювати управління та фінансування власних територій. Наявні територіальні громади не забезпечені повністю внутрішніми ресурсами, тому йдеться про об'єднання територіальних громад, де існуватиме єдиний управлінський центр з одним старостою, одною радою та ін.

Укрупнення територіальних громад має певні вимоги: відстань до центру громади має бути у 30-хвилинній доступності для пожежної команди, поліцейського патрулю чи швидкої допомоги - для більш ефективності роботи.

У центри спроможних громад з районних центрів будуть перенесені відділення щодо надання різних послуг, які раніше концентрувалися у районному центрі: адміністративні послуги, заклади соціальної допомоги через територіальні центри, пожежні, правоохоронні, санітарно-епідеміологічної служби тощо. Якщо у населеному пункті не передбачені наявні приміщення та інфраструктура для функціонування перерахованих закладів, надаватиметься допомога з державного бюджету для їх придбання чи побудови.

Кожній територіальній громаді необхідне повне інфраструктурне та кадрове забезпечення. Також, у центрах територіальних громад має бути повне забезпечення громадян усіма необхідними публічними послугами, а для цього потрібні відповідні приміщення. Деякі центри новоутворених територіальних громад мають відповідні будівлі, а міста районного значення забезпечені навіть необхідною інфраструктурою, що полегшує виконання нових умов функціонування органів надання послуг. Всі центри утворених громад отримують повноваження та функції районних рад: повноваження у сфері охорони здоров'я, освіти та ін.

Особлива роль у функціонуванні міських, селищних та сільських громад віддається громадським центрам. Вони відповідають за культурно-освітнє, політичне та громадське життя громади.

Управління об'єднаними територіальними громадами здійснюється адміністрацією у такому складі:

- голова територіальної громади;
- 2-3 заступника голови територіальної громади;
- секретар ради територіальної громади;
- фінансове управління;
- відділ комунальної власності та земельних відносин;
- сектор з юридичних питань;
- відділ житлово-комунального господарства, благоустрою, охорони навколишнього природного середовища та інфраструктури;
- відділ економічного розвитку, торгівлі та інвестицій;

- відділ містобудування, архітектури та капітального будівництва;
- служба містобудівного кадастру;
- загальний відділ;
- сектор організаційно-кадрової роботи;
- відділ ведення Державного реєстру виборців;
- центра надання адміністративних послуг;
- дозвільний центр;
- сектор з питань надзвичайних ситуацій та цивільного захисту населення і територій;
- архівний відділ;
- відділ освіти, молоді та спорту;
- відділ культури, туризму та з питань діяльності засобів масової інформації;
- управління соціального захисту населення та праці;
- служба у справах дітей, центр сім'ї та молоді, центр обліку бездомних осіб;
- відділ охорони здоров'я;
- старости територіальної громади у складі виконавчого комітету;

Також у будівлях необхідно передбачити додаткові функції, що забезпечували б населення необхідними послугами та сферами обслуговування. Це можуть бути заклади культурно-просвітницької діяльності, що представлені залами для навчання та конференцій, кімнатами для семінарів та воркшопів. Зали можуть бути з гнучким плануванням, виконані з мобільними перегородками для легкої трансформації у просторі. Також з центром надання адміністративних послуг необхідно передбачити банківські, поштові відділення, термінали та інші супутні послуги. Для селищ можуть бути дещо розширені функції. Наприклад, через великий потік людей, будівля може включати громадське харчування, оскільки подібні заклади рідко представлені у сільських населених пунктах. Також можлива наявність дитячої кімнати та медпункту. Тобто, у будівлю даного типу можуть бути включені усі необхідні заклади та послуги, які необхідні мешканцям міста або села, що полегшували б функціонування ОТГ.

Окремо на генеральному плані варто передбачити площу для зібрань громади міста чи села, зелену зону відпочинку, спортивний чи дитячий майданчик. Для роботи об'єднаної територіальної громади важлива публічність та доступність інформації для населення. Тому, наявність площі для громадських зборів та різних заходів є дуже важливою. Це забезпечить безпосередню комунікацію населення з керівними кадрами громади та сприятиме вирішенню питань, що стосуються обох сторін.

Для загального розвитку громади, задля збільшення її інвестиційної привабливості та ефективності використання інвестицій варто розробити схему

розвитку об'єднаних територіальних громад, що підтверджено концепцією реформування місцевого самоврядування та територіальної організації влади в Україні та схвалена розпорядженням Кабінету Міністрів України від 01.04.2014р. №333-р. З цього випливає необхідність розробки містобудівної документації для населених пунктів.

У схемі розвитку та планування територіальної громади варто визначити основні транспортні зв'язки, особливості ландшафту та наявні рекреаційні зони, існуючі підприємства та виробничі зони. Окрім схем розвитку територіальних громад варто розробляти генеральні плани населених пунктів з наявною забудовою, зеленими та промисловими зонами міста чи селища. Це сприятиме правильному веденню містобудівної документації а чіткому розумінню території. Після розробки генерального плану має бути створений детальний план території з позначенням різних ділянок території населеного пункту, вулицями та розв'язками. Такий пакет документів розробило Державне підприємство «Український науково-дослідний і проектний інститут цивільного будівництва «УКРНДПІЦІВІЛЬБУД»

Література:

1. Практичний посібник з питань формування спроможних територіальних громад (Асоціація міст України) с. 40, 2015р.
2. Пояснювальна записка до проекту Закону України "Про внесення змін до Конституції України (щодо децентралізації влади)"
3. Закон України Про місцеве самоврядування в Україні (Відомості Верховної Ради України (ВВР), 1997, № 24, ст.170)
4. Постанова Про затвердження Методики формування спроможних територіальних громад (від 8 квітня 2015р. №214), Київ

Аннотація

Обризкив А. В. аспірант кафедри архітектурного проектування гражданских зданий и сооружений Киевского национального университета строительства и архитектуры.

Полифункциональные общественные здания центров объединенных территориальных общин.

Малые города являются одними из самых многочисленных в Украине и в них проживает почти половина населения. После принятия Закона «О внесении изменений в Конституцию Украины (относительно децентрализации власти)" и "О добровольном объединении территориальных общин» городам и селам, которые играют роль центров ОТО предоставляется особая роль в самоуправлении. Согласно этому статусу планируется создание общественных

центров, которые могли бы способствовать деятельности новоиспеченных ОТО и обеспечивать все необходимые функции для обслуживания населения.

Ключевые слова: объединенные территориальные общины, общественные центры, функции, малые города, села.

Abstract

Obrizkiv A. V. Postgraduate of Department architectural projecting of civic building and constructions. Kyiv National University of Construction and Architecture.

Multifunctional civic buildings of united territorial commons.

Small cities are ones that over inhabitat in Ukraine. Half of population lives in it. OTC was given the important role of Self-government (self-managing) after accepting the Law "About Ukraine" about adding changing to the constitution of Ukraine (about recenter the authority) and "About willing union of local communities" for cities and villages , which function as centres. There is an intention to create community centers according to this statement.

Keywords: united territorial communities, public centers, functions, small towns, villages.

УДК 725.6

Третяк Ю. В.,

*доктор архітектури, професор
кафедри рисунка і живопису*

Київського національного університету будівництва і архітектур

E-mail: vt090999@bigmir.net

Orcid.org/0000-0002-7537-5929

ОСНОВИ СИСТЕМАТИЗАЦІЇ І НОРМУВАННЯ АРХІТЕКТУРНОГО СЕРЕДОВИЩА ПЕНІТЕНЦІАРНИХ КОМПЛЕКСІВ

Анотація: у статті продовжується розгляд питань систематизації складових та побудови нормативної бази проектування пенітенціарних комплексів різних типів і видів. Система нормування виправного середовища на рівні функціонально-планувальної організації ділянки, будівель, споруд і приміщень є досить розробленою і може забезпечити процес проектування пенітенціарних комплексів в Україні.

Ключові слова: пенітенціарний комплекс, нормативна база, проектування виправних закладів.